

Výjezdní workshop z obchodního práva

Obchodní právo v roce II

10. – 12. dubna 2015

Výklad § 70 ZOK ve vztahu k nejvyššímu orgánu obchodních korporací.

Aneb musí i společník hlásit konflikt zájmů a vnitřní obchodování?

Tadeáš Matys

3. ročník PF UK

Resumé

Většina autorit českého obchodního práva se shodne na tom, že zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), obsahuje několik nejasností a nesrovnalostí, které bude třeba uvést na pravou míru. U některých z těchto nesrovnalostí či nejasností postačí interpretace soudy. V některých případech je však potřeba daný problém více rozvést a podrobit důkladnější analýze a kritice. Takové úpravy bude dost možná potřeba provést na úrovni zákonné, tedy prostřednictvím novely. Jedním z těchto nejasných ustanovení je dozajista § 70 ZOK. Ve které z uvedených skupin se nakonec objeví si však nedovolím odhadnout.

Cílem této stati je rozebrat ustanovení § 70 ZOK v souvislosti s ustanoveními § 54 – 57 ZOK, konkrétně tedy aplikovatelnost ustanovení § 54 – 57 na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace. Autor předně porovnává tuzemskou úpravu s úpravou právních řádů jiných států, především států, ze kterých český zákonodárce při tvorbě rekodifikačních zákonů vycházel. Následně autor porovnal výklad předmětných ustanovení jednotlivých tuzemských právních autorit.

1. Úvod

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“) řešil problematiku střetu zájmů v ust. § 196a. Tato úprava však byla oproti té současné mnohem užší. Zabývala se především vnitřním obchodováním mezi obchodní korporací a jejím zástupcem (v dnešním výnamu slova), především tedy jejím členem voleného orgánu. Zásadním prvkem tedy je, že úprava střetu zájmů v obchodním zákoníku nedopadala nikdy přímo na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace. Mohla na ně však dopadat nepřímou, pokud byl např. člen nejvyššího orgánu osobou blízkou adresátovi § 196 ObchZ.

Rovněž v současné právní úpravě střetu zájmů není pochyb o tom, že za určitých podmínek budou dopadat povinnosti stanovené ustanoveními § 54 – 57 ZOK na členy nejvyššího orgánu. Jedná se tak o případy, kdy člen nejvyššího orgánu bude osobou blízkou, ovlivněnou či ovládanou adresátem těchto ustanovení. I v takovém případě však notifikační povinnost nebude dopadat na tuto osobu blízkou, ovlivněnou či ovládanou, ale právě na daného člena orgánu, tedy adresáta právní normy. Zda by se však měla aplikovat daná ustanovení na členy nejvyššího orgánu přímo je již obsahem této a mnoha dalších statí.

2. Porovnání s právní úpravou jiných států

Česká právní úprava týkající se střetu zájmů, popřípadě vnitřního obchodování, se na první pohled vzhledem k ust. § 70 ZOK výrazně liší od úprav států, které jsem si pro srovnání zvolil. Jak je již zřejmé z úvodu, jedná se o státy, jejichž právními řády se zákonodárce inspiroval při tvorbě zákona o obchodních korporacích.

2.1. Britská úprava

Úprava předmětné otázky z pohledu Velké Británie vyvstává celkem jasně. Companies Act z roku 2006¹ (dále jen „UK CA“) upravuje problematiku střetu zájmů pouze z pohledu členů volených orgánů. Jedná se zde tedy především o ustanovení, která obsahuje hlava desátá s podtitulem Členové statutárního orgánu obchodní korporace², konkrétně pak ustanovení 175.

¹ UK Companies Act 2006, Office of Public Sector Information, Public Acts 2006, (c. 46)

² Part 10 A company's directors

UK CA³, které stanoví pravidla při konfliktu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy obchodní korporace. Následně jsou pak klíčová ustanovení v dílu třetím, upravující prohlášení o konfliktu zájmů u stávajících transakcí či smluv⁴ a čtvrtém, upravujícím uzavírání smluv s členy statutárního orgánu⁵.

Z výše uvedeného je zřejmé, že britská úprava je blízká té tuzemské co se týče členů volených orgánů. Naopak u členů nejvyššího orgánu se na první pohled tyto dvě úpravy rozcházejí.

2.2. Německá úprava

Rovněž německá právní úprava neinklinuje k notifikační povinnosti člena nejvyššího orgánu obchodní korporace při konfliktu zájmů. Německý akciový zákon⁶ (dále jen „AktG“) se ke konfliktu zájmů příliš nevyjadřuje (kromě např. zakotvení povinnosti loajality). Nalezneme v něm tedy pouze úpravu vnitřního obchodování ve smyslu ustanoveních § 89 pro členy statutárního a § 115 pro členy kontrolního orgánu. Tato ustanovení však upravují pouze možnosti a podmínky uzavření úvěrové smlouvy mezi členy volených orgánů a obchodní korporací.

Zásadním pramenem je pak v rámci dané problematiky především německý kodex corporate governance⁷ (dále jen „NKCG“), ačkoliv je tento soubor norem pouze soft law. NKCG upravuje problematiku konfliktu zájmů jak u členů statutárního orgánu (ust. 4.3), tak u členů orgánu kontrolního (ust. 5.3), nikoliv však u členů obchodní korporace jako takové.

Na závěr již zbývá jen posoudit problematiku interpretovatelné ustanovení § 34 německého občanského zákoníku⁸ (dále jen „BGB“), zasazené do části upravující spolkové právo, přičemž v daném případě se jedná o úpravu vnitřního obchodování se členem orgánu spolku. Názory se však rozcházejí, zda se toto ustanovení dá analogicky použít i na nejvyšší orgán obchodních korporací.⁹

³ 175. Duty to avoid conflicts of interest

⁴ Chapter 3 Declaration of interest in existing transaction or arrangement

⁵ Chapter 4 Transactions with directors requiring approval of members

⁶ Aktiengesetz (BGBl. I p. 1089) FNA 4121-1

⁷ Deutscher corporate governance kodex

⁸ Bürgerlichen Gesetzbuches

⁹ Blíže Cp. Hopt, ZGR 2004, 1 (32); Lutter/ Krieger, Rn.771 nebo Krebs, S. 113ff. Disapproving of an analogy to § 34 BGB: Semler/ v. Schenck (-Marsch-Barner), Arb.Hdb., § 12 Rn.119

2.3. Francouzská úprava

Francouzský obchodní zákoník v části práva obchodních korporací¹⁰ (dále jen „FObchZ“) obsahuje několik úprav konfliktu zájmů, respektive především vnitřního obchodování. Ve francouzském obchodním zákoníku konečně také nalezneme ustanovení přímo ukládající povinnost ve věci vnitřního obchodování obchodní korporace s jejím členem. Stanoví tak článek L225-38, který zakotvuje povinnost předchozího souhlasu statutárního orgánu se smlouvou, která je uzavírána mezi obchodní korporací a výkonným ředitelem (či jeho zástupcem), dále další osobou na vedoucí pozici ve společnosti, ale také akcionářem, který vlastní akcie, s nimiž je spojen alespoň 10 % podíl na hlasovacích právech ve společnosti. Článek L225-86 následně stanoví povinnost předchozího souhlasu kontrolního orgánu se smlouvami uzavíranými za obdobných podmínek (namísto vedoucích osob jsou zde členové statutárních a kontrolních orgánů). Za postřeh stojí následně také články L225-39 a L225-87, které vyjímají z výše uvedených ustanovení smlouvy uzavírané za běžných okolností a podmínek (podobně jako § 57 ZOK).

Francouzská právní úprava by se tedy dala považovat (alespoň co se problematiky vnitřního obchodování týče) za úpravu, ke které by se mohl tuzemský zákonodárce snažit přiblížit a tudíž bychom mohli v konečném důsledku dovést aplikovatelnost § 70 ZOK i na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace. Zřejmá podobnost se nicméně nejeví jako jasný záměr českého zákonodárce vytvořit úpravu konfliktu zájmů podle zákonodárce francouzského. Zásadní rozdíl spatřuji především v tom, že francouzská úprava obsahuje explicitní výčet osob, které dané povinnosti předchozího souhlasu s uzavíranou smlouvou budou podléhat, a je navíc natolik explicitní, že ve svých ustanoveních přímo stanovuje minimální výši podílu člena obchodní korporace na hlasovacích právech. Oproti tomu česká úprava nezakládá notifikační povinnost při konfliktu zájmů, respektive povinnosti plynoucí z vnitřního obchodování, vůči členům nejvyššího orgánu ani zdaleka tak konkrétně, ba naopak tyto povinnosti musí být složitě dovozovány, přičemž z případné aplikace navíc vyplývá mnoho nejasností (dále viz. níže).

¹⁰ Loi sur les sociétés commerciales, 66-537 z 24 července 1966

3. Česká právní úprava – aneb kterou cestou se vydat?

Jak je již výše nastíněno, česká právní úprava konfliktu zájmů a vnitřního obchodování mezi obchodní korporací a členem jejího nejvyššího orgánu není tak snadno dovoditelná, jak by se na první pohled mohlo zdát. Gramatický výklad zákona se k aplikovatelnosti přiklání, když § 54 i 55 ZOK hovoří pouze o členu orgánu bez jakékoliv bližší specifikace, avšak dojdeme ke shodnému závěru i při výkladu teleologickém?

Na úvod této části je nutno podotknout, že české obchodněprávní autority se shodly v řešení alespoň jednoho ze vzešlých problémů, a to, zda se bude aplikovat na členy nejvyššího orgánu také ustanovení § 57 ZOK (které není přímo stanoveno v § 70 ZOK), tedy pro případ, kdyby byla dovozena aplikovatelnost tří předcházejících ustanovení. Ačkoliv odpůrci aplikovatelnosti § 54 – 56 ZOK využívají často absenci § 57 ZOK v taxativním výčtu § 70 ZOK jako jeden z argumentů, proč český zákonodárce neměl v úmyslu vázat také členy nejvyššího orgánu ustanoveními § 54 – 56 ZOK, zastánci aplikovatelnosti tří zmíněných ustanovení považují absenci § 57 ZOK v ustanovení § 70 ZOK za nešťastné a mají za to, že aplikovatelnost § 57 ZOK na členy nejvyššího orgánu bude potřeba dovodit výkladem.

3.1. Argumentace pro aplikování § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace

Předními zastánci aplikovatelnosti ust. § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace jsou tvůrci komentáře k ZOK pod nakladatelstvím C. H. Beck¹¹ (dále jen „komentář Beck“). Tento významný kolektiv autorů ve svém komentáři jednoznačně projevuje svůj postoj k předmětným ustanovením, když uvádějí, že „Z § 70 plyne, že se na nejvyšší orgán obchodní korporace užijí ustanovení dílu 7 v něm vypočtená, a to včetně pravidel o střetu zájmů (§ 54 až 56) (...)“.

Autoři dále uvádějí několik možných rozporovatelných bodů, které by mohly vyvolávat otázky a kritiku. Jedná se především o již výše zmíněný § 57 ZOK a jeho absence v § 70 ZOK¹², ale dále také otázku praktického dopadu aplikovatelnosti § 54 – 56 ZOK (především) na akcionáře¹³. Tento druhý bod však autoři rozebírají velice povrchově, aniž by uvedli veškeré otázky plynoucí z jejich argumentačního postoje. V tomto bodě vidím jako zásadní nedostatek

¹¹ Viz. Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013

¹² Viz. Šuk, P., tamtéž, komentář k § 70, s. 166, bod 3

¹³ Viz. Šuk, P., tamtéž, komentář k § 70, s. 166, bod 4

především to, že 1) autoři rozebírají pouze § 54 ZOK, přičemž ustanoveními § 55 a 56 ZOK se nezabývají a za 2) samotný rozbor § 54 ZOK (v souvislosti s předmětným problémem) je velice úzký a nedostačující, když odpovídá pouze na jednu (ačkoliv zásadní) vyvstalou otázku, a i to velmi stroze a bez jakéhokoliv odůvodnění.

Ad 1) si myslím, že ustanovení § 55 a 56 ZOK jsou alespoň stejně důležitými, respektive kritickými, co se dané problematiky týče, jako ustanovení § 54 ZOK. Hovořím zde například o tom, že informační povinnost dle § 55 ZOK by mohla být v situaci členů nejvyššího orgánu rovněž častá, dokonce možná častější, než co se § 54 ZOK týče. Autoři ve svém díle rozebírají problematiku informační povinnosti člena nejvyššího orgánu plynoucí z § 54 ZOK a staví se k ní velice prakticky a opatrně. Na závěr však dovozují, že v takové situaci „postačí“, když člen nejvyššího orgánu informuje o konfliktu zájmů valnou hromadu, a ne všechny členy tohoto orgánu (přičemž uvádějí, že toto by bylo často prakticky nemožné) a výkonem funkce dle § 54, odst. 1, je v takovém případě třeba rozumět výkon hlasovacích (popřípadě dalších) práv na valné hromadě. Takové řešení mi připadá celkem jednoduše, avšak ne příliš vhodně podané, když svou argumentaci autoři nikterak nepodložili (k tomuto bodu dále viz. níže).

Ad 2) otázek vztahujících se k dané problematice je více. Odpůrci aplikovatelnosti § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu rozebírají jak samotnou aplikovatelnost, např. z hlediska historického výkladu či efektivnosti takové aplikace, ale i aplikovatelnosti odst. 3 a 4 ust. § 54 ZOK, a dále také řeší např. otázky, kdy se člen nejvyššího orgánu o konfliktu zájmů dozví či dokonce zda takto může § 54 ZOK rozšiřovat taxativně vypočtené případy, ve kterých společník či akcionář nevykonává hlasovací právo, uvedené v § 173, 426 a případně 660 ZOK. Nakonec odpůrci kritizují i řešení druhého bodu (zmíněného výše) autorů komentáře Beck, kdy rozporují interpretaci výkonu funkce člena nejvyššího orgánu jako výkon hlasovacích a dalších práv na valné hromadě.¹⁴

Na závěr je třeba ještě doplnit, jak se komentář Beck vyjadřuje k dané problematice v rámci jednotlivých ustanoveních § 54 – 57 ZOK. V komentáři k § 54 a 55 ZOK¹⁵ autoři jednou větou opakovaně dovozují samotnou aplikovatelnost, přičemž k § 54 ZOK navíc uvádějí, že pozastavením výkonu funkce nelze rozumět zákaz výkonu práv společníka na valné hromadě (což vede také k rozporuplnosti této argumentace, viz. výše). V komentáři k ust. § 56 ZOK¹⁶ je nutno pouze uvést, že autoři dovozují, že ve vztahu k oprávnění nejvyššího orgánu zakázat

¹⁴ Viz. Dědič, J., Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník, PR 15-16/2014, s. 524, odst. III, bod 1.2

¹⁵ Viz. Štenglová, I., in Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., op. cit., komentář k § 54, s. 144 – 145 a komentář k § 55, s. 146 - 147

¹⁶ Viz. Štenglová, I., tamtéž, komentář k § 56, s. 148, bod 4

uzavření smlouvy se uplatní na společníky či členy nejvyššího orgánu pouze § 71 a 74 ZOK. Komentář k § 57 ZOK se k předmětné otázce nikterak nevyjadřuje.

3.2. Argumentace proti aplikování § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace

Otázek vyplývajících při aplikaci § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu je několik, následně se tak pokusím především ty nejzásadnější rozebrat a porovnat, jak na ně poukazují (případně jaké řešení nabízejí) přední odpůrci aplikovatelnosti.

3.2.1. Ustanovení § 54 – 56 v rámci § 70 ZOK jen kvůli logice a přehlednosti

Primární argumentací odpůrců aplikovatelnosti je vždy logika daného ustanovení a tedy i pravděpodobný smysl. Zákonodárce pravděpodobně (opak viz. výše) neměl v úmyslu vztáhnout povinnosti plynoucí z § 54 – 56 ZOK na členy nejvyššího orgánu. Důvodem proč se tato ustanovení objevují ve výčtu § 70 ZOK je z logiky věci spíše to, že v opačném případě by se mohlo zdát, že nejvyšší orgán obchodní korporace nemá s ust. § 54 -56 nic co do činění, ačkoliv jej předmětná ustanovení přímo označují. Ne však jako adresáta povinnosti, ale jako orgán, který za určitých okolností vykoná specifický úkon, jenž by daný konflikt zájmů řešil. Jde tedy o pravidla působnosti nejvyššího orgánu¹⁷. Jak na tomto místě však správně autor dodává, ve výčtu § 70 ZOK chybí i další ustanovení, ve kterých figuruje nejvyšší orgán obchodní korporace (jako velice vhodný příklad autor uvádí ust. § 51 odst. 2 ZOK). Tato nesrovnalost by mohla lehce vyvracet uvedenou argumentaci, nicméně na druhou stranu, takto chybějící ustanovení zároveň nepotvrzuje argumentaci pro aplikaci.

Dalším logickým argumentem je, že ZOK používá jiné pojmosloví v souvislosti s členy voleného orgánu – tedy označení člen orgánu (jak je tomu také v § 54 – 56 ZOK) a jiné v souvislosti s členy nejvyššího orgánu – tedy označení účasti v nejvyšším orgánu (například § 15, § 31, § 36 ZOK a další).¹⁸

V neposlední řadě je důležitý také argument, že zákonodárce na tomto místě použil termín nejvyšší orgán, ačkoliv kdyby chtěl dovést aplikovatelnost ustanovení § 54 – 56 ZOK na společníky, užil by pravděpodobně spíše právě konkrétně termín, že se ustanovení

¹⁷ Viz. Alexander, J., Lasák, J., in Komentář k Zákonu o obchodních korporacích (90/2012 Sb.) - KO90_2012CZ, komentář k § 70

¹⁸ Viz. Alexander, J., Lasák, J., tamtéž, komentář k § 70

vztahují na společníky (opět autor velice trefně poukazuje pro srovnání na ust. § 199 odst. 4 ZOK).¹⁹

3.2.2. Výkon hlasovacích a dalších práv člena nejvyššího orgánu jako výkon funkce

Zásadním argumentem je dále také to, že § 54 ZOK hovoří o hrozícím konfliktu zájmů při výkonu funkce člena orgánu. Je těžko obhajitelné dovozovat, že člen nejvyššího orgánu vykonává funkci v obchodní korporaci, kde je (pouze) členem nejvyššího orgánu. I toto souvisí s pojmoslovím účasti v obchodní korporaci.

Tento argument však také souvisí (poněkud hlouběji) s otázkou, kdy tedy člen nejvyššího orgánu „vykonává svoji funkci“? Dalo by se dovodit, že na valné hromadě. Konflikt zájmů však zpravidla nezačne až na valné hromadě, ale mimo ni, přičemž do konání valné hromady může pominout. Hlasovací právo může navíc člen nejvyššího orgánu vykonat i mimo valnou hromadu. Je zřejmé, že otázek vztahujících se k této protiargumentaci je mnohem více, blíže tedy odkazují na stat' profesora Dědiče²⁰.

3.2.3. Ustanovení § 70 ZOK by nemělo rozšiřovat taxativní výčet případů, kdy společník nesmí vykonávat hlasovací právo

Ustanovení § 173 ZOK v rámci společnosti s ručením omezeným, § 426 ZOK v rámci akciové společnosti a § 660 ZOK v rámci družstva, udávají taxativní výčet případů, kdy má společník či akcionář zakázán výkon hlasovacího práva. I v těchto ustanoveních se jedná právě o konflikt zájmů, a to právě u členů nejvyššího orgánu. Není tedy úplně zřejmé, proč by tento výčet zákonodárce rozšiřoval dalším ustanovením a přitom tak nejasně (viz. ke smyslu ustanovení výše). Tento argument je rozhodně velice pádným, když na ustanovení § 173, 426 a 660 ZOK by se dalo hledět jako na normy speciální, tedy specifické pro úpravu konfliktu zájmů pro členy nejvyššího orgánu.

3.2.4. Povinnost loajality

V neposlední řadě lze považovat aplikaci ustanovení § 54 odst. 3 ZOK na členy nejvyššího orgánu za přesahující povinnost loajality dle § 212 z. č. 89/2012 Sb., Občanského

¹⁹ Viz. Alexander, J., Lasák, J., tamtéž, komentář k § 54; shodně viz. Dědič, J., op. cit., s. 524, odst. III, bod 1.2 – kde autor argumentuje také historickým výkladem

²⁰ Viz. Dědič, J., op. cit., s. 524, odst. III, bod 1.2 a 1.3

zákoníku (dále jen „NOZ“), když členům orgánů ukládá (i nadále) jednat v zájmu obchodní korporace. Stejně jako citovaní autoři, mám za to, že povinnost loajality by neměla být takto rozšiřována. Obzvláště u velkých akciových společností by tak mohlo dojít (a často by docházelo) ke konfliktu zájmů mezi akcionářem a společností, jejíž akcie vlastní, byť i jen jeho individuálním obchodním záměrem. Z principu fungování akciových společností nelze dovést, že by tak akcionář měl jednat vždy v zájmu společnosti.²¹

3.2.5. Komu plnit notifikační povinnost

Neshody panují také ohledně toho, komu by případně měl ohlašovat člen nejvyššího orgánu konflikt zájmů? Jak již bylo zmíněno, komentář Beck dovozuje, že je prakticky nemožné informovat všechny členy nejvyššího orgánu, takže by měl daný adresát namísto toho informovat valnou hromadu.²² Komentář k ZOK pod nakladatelstvím Wolters Kluwer se staví spíše k povinnosti informovat kontrolní orgán, je-li zřízen, potažmo splnit notifikační povinnost na nejbližším konání valné hromady.²³ Profesor Dědič konečně ve své stati dovozuje notifikační povinnost vůči všem členům orgánu (za daných okolností), dále však naráží na několik navazujících problémů.²⁴

4. Závěr

Po shrnutí a porovnání veškerých poskytnutých materiálů docházím k závěru, že zákonodárce pravděpodobně neměl v úmyslu aplikovat úpravu konfliktu zájmů v § 54 – 57 ZOK na členy nejvyššího orgánu obchodní korporace. Množství vyplývajících problémů a potíží spojených se závěrem, že by aplikovatelnost byla na místě, je tak vysoké, že by tento opačný závěr vedl ke značnému ztížení obchodního života všech obchodních korporací, nemluvě o nejisté efektivitě samotné aplikace. Jistotu však může zaručit až judikatura.

5. Prameny

Odborná literatura:

1. Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, ISBN: 978-80-7400-480-3

²¹ Viz. Dědič, J., op. cit., s. 524, odst. III, bod 1.5 a bod 1.6

²² Viz. Šuk, P., in Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., op. cit., komentář k § 70, s. 166, bod 4

²³ Viz. Alexander, J., Lasák, J., op. cit., komentář k § 70

²⁴ Viz. Dědič, J., op. cit., s. 524, odst. III, bod 1.4

2. Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kolektiv: Zákon o obchodních korporacích - Komentář (90/2012 Sb.), ISBN: 978-80-7478-326
3. Dědič, J., Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník, PR 15-16/2014
4. Čech, P.: Nad několika rekodifikačními nejasnostmi, Obchodněprávní revue 11-12/2012
5. Čech, P.: Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací, Právní rádce, 1/2014, str. 23 až 27
6. Hirte, H.: Seminar on Comparative Corporate Law: The Two-Tier System in Italy and Germany, Universität Hamburg, 2007
7. Bohinc, R.: Conflict of Directors Interests with the Interests of the Company in the Context of Financial and Economic Crisis (a comparative overview of some EU countries), University of Ljubljana, Slovenia

Normativní právní akty:

1. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In Beck-online [právní informační systém].
2. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (účinný do 31. 12. 2013). In Beck-online [právní informační systém].
3. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In Beck-online [právní informační systém].
4. The United Kingdom Companies Act, Chapter 46 of 2006, v originálním znění.
5. Aktiengesetz (BGBl. I p. 1089) FNA 4121-1, v anglickém překladě.
6. Deutscher corporate governance kodex, v anglickém překladě.
7. Bürgerlichen Gesetzbuches (RGBl. S. 195), v anglickém překladě.
8. Loi sur les sociétés commerciales, 66-537 z 24 července 1966, v anglickém překladě.